

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	3 frt — kr.
Félévre	1 frt 50 kr.
Negyedévre	1 frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos áron vételnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

A párbaj.

Ruyter herceg, hollandi tengernagy főleg mély vallásossága, személyes bátorsága és jellemzilárdsága által tűnt ki, — tehát három oly fenséges tulajdonság által, melyek mindenkit, kivált a katonát valódi hőssé tesznek, de sok irigyet és ellenséget is támasztanak. Ezekből Ruyternek is kijutott; irigyeinek rágalmai azonban még inkább emelték hírnevét.

A párbajt vallási indokból, az ész, a tapasztalás és a katonai fegyelem szempontjából elítélte és megvetette. Egy tengerészkapitány, ki csak azért tanulta a vivás szabályait, hogy szabályosan gyilkolhasson meg másokat, csekélység miatt, mit azonban a marakodó becsületsértésnek minősített, párbajra hívta Ruytert, ki akkor még parancsnok volt. Ruyter visszautasította a kihívást. E miatt még barátai is gáncsolták, mert azt hitték, hogy csak gyávaságból nem fogadta el a kihívást. Ruyter erre a tisztikar elé állott és nyíltan himezés nélkül így szólott: „Hazám parancsára mindig kész vagyok megvívni, és akkor egész erőmből teljesítem kötelességemet. Ha ily harcban utólag a halál, hivatásomban elesem és tudom, hogy a halál lelkemnek kárára nincsen. De mi lesz szegény lelkemből, ha boszuvágyam kielégítése alkalmával lelném halálot, mely boszút pedig szentvallásom üdvöm veszte alatt tilt?” S azóta békét hagytak Ruyternek a marakodók.

TÁRCZA.

Vigasz.

Herder.

*Ha rágalomnak nyelve bánt,
Ugy vigaszodra mondom ezt:
Nem az a legrosszabb gyümölcs,
Mint a darázs csipkedni kezd.*

Tóth József.

A nappálya

(földpálya, ekliptika.)

A földnek sem a tengelye, sem a nap körüli forgását nem láthatjuk, ámde azért mindkét forgását következtethetjük a napnak és az álló csillagoknak látszólagos mozgásából, melyet az égboltozat tükröz vissza.

A nap látszólag minden 24 órában egy kört fut meg a föld körül, melynek egyik része látóhatárunk felett van, a másik kiegészítő része látóhatárunk alatt van. A napnak az a látszólagos mozgása, visszautkrözi a földnek ellenkező irányu mozgását tengelye körül.

Ezen valódi hős hivatása teljesítése közt halt meg. A Messina melletti csatában egy ágyugolyó ketté törte lábát, mely seb miatt keresztényi odaadással meghalt 1676. április 29-én Syrakusa városában.

Gróf Schmisling Kessenbrok, veszt-fáli főnemes három fia 1859. óta az első porosz testőrseregben mint hadnagyok szolgáltak. A három testvér közül a legidősebb egy alkalommal tisztekből álló társaságban beszéd közben a párbajra vonatkozólag azt mondá, hogy ő soha el nem fogadná a kihívást. S miért nem? kérdezé egy társa. „Mert vallásom tiltja a párbajt,” felelé a hadnagy. Ezen nyilatkozat a testőrpáncsoknak tudomására jutott. Magához hivatá a gróft és kérdezé, vajjon igaz-e, hogy a párbajt vallási elvből kárhoztatja? „Igen — válaszolá a hadnagy — én a párbajt kárhoztatom, mert hívő katolikus vagyok.” A parancsnok erre a hitvalló hadnagy két ösesét is magához rendelte, felszólítá őket, hogy a párbajra vonatkozólag mondják el nézeteiket. Mind a kettő bátyjokhoz hasonlóan nyilatkozott. Nemsokára fel lettek szólítva, hogy nézeteiket írásba foglalva a hadparancsnoksághoz betérjesszék. S ők engedelmeskedtek. Együttal betérjesszették a kath. egyháznak a párbajra vonatkozó határozatait, melyeket a trienti zsinat (sess. 25. c. 19.) és XIV. Benedek pápa hoztak. Az ügy a miniszterium elé került, és mind a három hadnagy a katonai szolgálatból el lett bocsátva.

Azt tapasztaljuk továbbá, hogy a nap látóhatárunk felett levő körívét a látókörnek mindig más és más pontján kezdi meg és végzi be. Vagyis a nap felkelése és lenyugvása eltér a keleti és nyugoti iránytól majd északra, majd délre. Ezt nevezzük a nap elhajlásának.

Az elhajlason kívül egyszersmind azt is észlelhetjük, hogy a nap déli 12 óraker nines mindig egyenlő magasságban látóhatárunk felett; hanem minél jobban eltér a nap felkelési pontja a valódi keleti ponttól Északra, annál magasabban látjuk a napot déli 12 óraker látóhatárunk felett. És minél jobban eltér a nap felkelési pontja a valódi keleti ponttól Délre, annál alacsonyabban áll a nap déli 12 óraker látóhatárunk felett. A napnak ezt az emelkedését látóhatárunk felett a nap egyenes emelkedésének mondjuk. (Rektaszenczio). Ez az emelkedés vagy hanyatlás naponta körülbelül 1°-t tesz.

A napnak elhajlása a keleti ponttól vagyis az egyenlítőtől Északra bizonyos határig megy, innen ismét visszatér az egyenlítőhöz. Azután eltér az egyenlítőtől bizonyos határig Délre, innen ismét visszatér az egyenlítőhöz.

Mit mondjunk ezen sajtószere tényhez, mely csaknem minden országban ismétlődik?

Vallási szempontból véve a dolgot, égbe kiáltó sérelme ez a lelkiismeret szabadságának. Ha a katolikusoknak meg van engedve vallásukat szabadon gyakorolni, ugy kell, hogy meg legyen engedve, miszerint minden katolikus hitét nyíltan bevallhassa, és egyháza hitelvei szerint élhessen; s ép azért nem szabad a kath. tisztet arra kényszeríteni, hogy oly cselekményt kövessen el, melyet a kath. egyház kiközösítésével sujt.

Jogi szempontból a párbaj összeütközik az általános állam-törvényekkel. Nem lehet ugyanis belátni, miért rovassék fel némelyeknek érdemül az, mit az általános államjog bünténynek tart és szigorú büntetéssel sujt. Ha két suhanez a köztük felmerült perpatvart kard és pisztoly hiányában, s mert vivni nem is tudnak, vasvillával intézi el, és egyik a másikat agyonszurja, ugy az életben maradt párvívót mint gyilkost halálra vagy sok évi fegyházra itélik. De ha egy tiszt vagy más uri ember ellenfelét párbajban agyonüti vagy agyonlövi, még dícsöitük mint valami hőst, megtartja rangját, és legfelebb pár hétre kényelmes fogságot élvez. Hol itt az osztó igazság!? Hol itt a törvény előtti egyenlőség!? Ugy hiszszük: egy műveletlen suhanez, ki párbajban gyilkossá lett, inkább érdemel kiméletet, és nála inkább tekintetbe veendő az

E pályáját a nap egy év alatt teszi meg. S mivel egyenes emelkedése naponkint körülbelül 1°, tehát egy év alatt megfut 360°-t vagyis egy kört.

Ezt a kört szemléletileg is előállíthatjuk, ha minden nap feljegyezzük a napnak elhajlását és egyenes emelkedését s ezeket rajzoljuk egy éggömbre. Ekkor látni fogjuk, hogy a napnak eme látszólagos utja egy oly kör, mely az egyenlítőt két helyen 23 és 1/2° alatt metszi. Az egyik átmetszési pont a tavasz kezdete, a másik az ős kezdete, Ezt a kört nappályának, földpályának, vagy ekliptikának mondjuk. A szöveget pedig, mely alatt a nappálya az egyenlítőt metszi a nappálya ferdeségének nevezzük.

A nappályának irányát 12 csillagzat jelöli az égboltozaton, mert a nap minden évben e 12 csillagzat előtt látszik elhaladni. E 12 csillagzat egy 20° széles övet képez, melynek csaknem kellő közepében van a nappálya vagyis ekliptika. Ezt a csillagövet másképen állatkörnek is nevezik, mivel ezek a csillagok jobbára állatok nevét viselik. Nevezik még az állatkör csillagait égi jegyeknek is. Az állatkör nevei a következők: Kos, Bika, Ikrek, Rák, Oroszlán,

enyhítő körülmények és csekélyebb büntetéssel sujtandó, mint egy tiszt vagy más művelt ember. Sőt még azért is súlyosb büntetést érdemel a párvívó, mert a hazára nézve nagyobb veszteség egy agyonütött művelt ember, mint egy agyonütött műveletlen suhancz! Az egyház által eltiltott, de a tisztikar által annyira dicsőített párbaj nagyon károsítja a katolikusokat, mert hívő katolikus nem fogadhat el hadnagyi rangot azon feltétel alatt, hogy párbajt elfogadni köteles.

Művelődési szempontból a párbaj a polgárosodás ellentéte és egy rég túlhaladott kulturális állapotnak maradványa, a barbárságba való visszaesés. Csaknem hihetetlennek látszik, hogy a humanizmussal és a felvilágosultsággal kérkedő korunk oly nézeteket akar érvényesíteni és szentesíteni, melyek nemcsak a keresztény hit és a jog alapelveivel ellenkeznek, hanem melyeket a józan ész is kárhoztat.

II. József császár, akit pedig senkisémmel vádolhat „ultramontán” vagy „klerikális” gondolkodásról, a párbaj felett így nyilatkozott: „Nem akarom és nem tűröm hadseregemben a párbajt. Megvetem azoknak elveit, kik a párbajt védeni és igazolni törekednek... Ezen barbár szokást, melynek gyakran egyes családokra nézve a legszomorubb következményei voltak, elnyomatni és megbüntetni akarom, ha katonatisztem felerészét is elveszitem.”

A párbaj nem más, mint marakodás, veszekedés. Aki ezt teszi, az vétkezik az Isten, a társadalom, a józan ész törvénye ellen.

Aki párbajra kél, az gyáva és gonosz! Gyáva, mert hiányzik benne a legnemesebb bátorság: a megbocsátás, s meg vannak benne a legalantibb szenvedélyek: a gőg, a harag és a boszu. De gonosz is, mert személyes boszujának kiélegetése végett az életet, mely nem az ő, hanem a társadalom, a család, az Isten tulajdona, veti kockára; lábbal tipor minden erkölcsi érzést, és az állati jogot juttatja érvényre, midőn elvül állítja föl, hogy a tőr hegyében s a fegyver golyójában rejlik a becsület.

A becsületnem abban áll: meglőni ellenségedet; hanem abban: öld meg szenvedélyed. Vince te ipsum!

Haugg Leo.

Szüz, Mérleg, Skorpio, Nyilas, Bak, Vízöntő, Halak.

Mivel a nappály a 360°-t tesz, ezt pedig 12 csillagzat jelöli, ebből világos, hogy a nap egyik égi jegytől a másikig 30°-t halad, tehát az állatkör minden csillagzatában egy hónapig időzik a nap.

A napnak ez a keringése azonban csak látszólagos, mert nem a nap forog a föld körül, hanem a föld forog a nap körül; miért is a nappályát helyesebben földpályának nevezzük. Ha tehát látjuk, hogy a nap az állatkörnek egyik jegyében van, tudnunk kell, hogy a föld az állatkörnek eme jegyétől éppen 180° nyira levő jegyében van és ez felel meg a valóságának.

P.

Alpesi képek.

XI.

Achensee—Innsbruck, jul. 20—22.

Lendtől Jenbachig, a legközelebbi megállapodási pontig, vasuton utaztunk. Mintegy öt órányi idő alatt pár szép helyet és hegyesoportot volt alkalmunk látni, habár futólagosan is. Legelőször is „Zell am See-t” pil-

Lapszemle.

⊕ Az orosz hajóraj Toulonban kikötött. Már a kikötés hírére is, mint arról lapunk több alkalommal megemlékezett, nagy sürgés-forgás előzte meg Párizsban, egész Franciaországban. Azóta pedig nincs vége-hossza a küldöttségeknek banketteknek, vacsoráknak, látványosságoknak. Nemcsak Toulon és Párizs, egész Franciaország fényében uszik. A francziák vetélkedve örülnek. Egyik a másikat akarja felülmulni a lelkesedésben. Az a nyertes, a kinek az örömszájában a többi tulkiabálni sikerült. Toulon és Párizs nem látszik a zászlóktól diszkrikatoktól s az ujjongó tömegektől. Csak a mi megszojósodott szélsőbali oroszbarátaink hiányzanak onnan. Talán fáj is nekik, hogy nem járhatnak madame Ádámmal karonfogva a boulevardokon s nem lejtethetnek vele Párizs sima parkettjein. Ne busuljanak. Hisz, ha elkisérhették volna is madame Ádámot Raymond Poignonhoz, nem jártak volna nagyobb szerencsével, mint madame maga.

A vonatok Toulonba, az ország különböző részeiből, különösen Párizsból 165 ezer embert szállítottak. Valódi középkori népvándorlás. Toulon politikai esodatevő hely. S a francia nemzet szent lelkesedéssel és hódolattal rakja le e helyen érzelmeit az oroszok mindenható czárja lábailhoz, a kit tisztelet, szeretet, többet mondunk: imád, mert azt hiszi róla, hogy a markában tartja Elzász-Lotharingiát. Pedig ez a czárnak esze ágában sincs. Az ő marka még egyelőre üres. Most még csak arról van szó, hogy ebbe az üres marokba töltse a francia nemzet ereszénye tartalmát.

A francia küldöttségek beszédei tele lázas szeretettel a nemes orosz nép iránt. Az oroszok csak a legelőkelőbb diplomaciai körökben ebédelnek, reggeliznek, vacsorálnak. Hatalmas köszöntőkben éltetik a czárt, felséges nejét, az orosz népet, mint az európai béke biztosítékait. Az oroszok sem állhatnak ellen ennyi szeretetnek. A pezsgő hatalma őket is feltüzeli. Jól érzik magukat a köztársaság légkörében. Azonban még e mámorban sem feledkeznek meg hatalmas czárjuk rendeleteiről. Ez okból több város

lantottuk meg. Ez a Zeller tó partján elterülő, bájos nyaralóhely, melyet igen sokan látogatnak. Rendkívül szép s annyiban előnyös fekvéséért, hogy innen sok érdekes kirándulás tehető.

Zell am Seet elhagyva, lassankint előtűnnek a roppant magasságu tiroli hegyek, melyek közül különösen a „Steinernes Meer” zordon és kopár voltát bámultuk meg leginkább.

Nemsokára a Gross Glockner és Gross Venediger örök hóval és jéggel borított eszcsai kezdtek mutatkozni. Ezek, bár jó messzire esnek a vasuttól, mégis láthatók; mert 3200, sőt 3500 méter magasak s fehér eszcsaik kiviláglanak a többi kőszirtes hegyek közül.

Kitzbühelt és Brixent, e két csinos fekvésű várost elhagyva, csakhamar Jenbachra érkeztünk, honnan fogaskerekű, igen, meredek, itt-ott borzalmas uton jutottunk fel az Acheni tóhoz, mely észak-Tirol legszebb tava.

Fogaskerekűje csak az idénre készült el. Ebből magyarázható az, hogy eddig aránylag kevesen nyaraltak e magas hegyekkel körülvett, csodálatos s sötétkék vizű, szép tó partján.

meghívásának nem tehettek eleget. Mi arra mutat, hogy Péterváron kedves mosolygással fogadják ugyan a francziák örömrivalgását, de a háttérben ott tartogatják szívök egyik rejtekében a gondolatot: Lassan a testtel! A francia aranyokat azonban nem vetik meg. Mert hiába az aranyok pengésének varázs a hatása. Ez a pengés becsesebb még a lelkesedésnél is az orosz baráti szívének.

S ezt a talajt Mohrenheim jól előkészítette. Ért a rigolirozáshoz. Az orosz tisztek a francia társadalomnak csakis a leg-tetejével jutottak érintkezésbe. A tömeg csak a háttérben ujjongott. Ezt a czár így ohajtotta, így akarta.

Hánynak jutott eszébe, hogy mily kicsiny ő otthon s mily nagy Párizsban! Mily csodálatosan is keveredik az emberanyag! Mily meglepő ellenmondásokat takargat el a politika a nemzetek történetében! Laboule a békét hirdette, Párizst Amerikába küldi. S Párizs a béke számláján háboruba keveredik. Elveszti Elzász-Lotharingiát s megteremti a köztársaságot. A köztársaság meg nem fér a bőrbe. Háborus hangulatban kezdet fog az abszolutizmussal. Mind a ketten békét hirdetnek. De a köztársaság a béke rekedt éljenci között kardot fen és golyót önt. Hát ha ezek a kardok, ezek a golyók a köztársaság szíve felé veszik utjokat? S mikor az okos Laboule Párizst Amerikában fekteti le, nem közel van-e a veszély, hogy ez a Párizs Péterváron ébred föl? Péterváron keserű csalódásban! Ilyen a nemzetek élete. Mindig akarnak valamit s mindig azt érik el, a mit nem akarnak; mert a czél elérésére nem elég boszankodni és heveskedni. Egy higgadt gondolat és tett többet ér ezer boszuságnál. A boszuságot a francziák történetében már sokszor láttuk. A nyugodt megfontolást vajmi kevésszer.

A francia-orosz barátság a békét hirdeti. A hármasszövetség is a békéért létesült. A hármasszövetségnek azonban már multja is van. S ebben a multban bizonyító erő rejlik. Igaz, hogy ez a béke is fegyveres. De a béke ez újabb alakja fegyveresebb. Ez háborút jelent. Békét semmi esetre. Mi igazat adunk madame Raymond Poignon-

Egy-egy nyaralótelep jelenleg csak pár épületből áll. E telepek közt legszebbek Pertisau ezukorsüveg alakú hegyeivel a háttérben és a tó végén fekvő Scholastika. Ez utóbbinál szálltunk mi is ki kis időre a folyton közlekedő gőzhajóról.

A nyaralótelepek különben gyalog is megközelíthetők, mert a tó egyik partján rendes kocsit, a másikon pedig egy szikláról fel-levezető kis, keskeny gyalogut vezet. Ennek mintegy folytatását képezi azon erdei ösvény, melyen mi is lementünk mintegy öt-negyed óra alatt Jenbachba. Innen aztán a legközelebbi vonattal Tirol fővárosába, Innsbruckba indultunk. Jó későn érkeztünk meg oda; azért aznap semmitsem láthattunk a félhomályban, csak azon hegy-óriásokat vehettük ki kissé, melyek a várost koszorúként látszanak körülvenni.

Másnap körutra indulva s bejárva Innsbruck szebb utcáit, megtekintettük nevezetesebb épületeit, teplomait.

A Grabenen és Mária Terézia utcán, melyek e város legkülömb helyei, a szép, modern építkezést s az igen izléses, különösen képekben bővelkedő kirakatokat láttuk. A régi utcák azonban piszkosak, szükek.

nak, aki az oroszok megajándékozására gyűjtő madame Ádámot kikoszarazta.

Olaszországnak pénzügyi helyzete, Giolitti miniszterelnök dronerói nyilatkozatai szerint is végtelen súlyos. Azt mondja, hogy Olaszországnak őrizkednie kell a külföldi kölcsönöktől, mert ezek elviselhetlenek. Csak bagatell 40 millióra van még évenként az Olasz államkincstárnak szüksége, hogy kötelezettségeinek úgy ahogy megfelelhessen. S ezt a csekélységet egy újabb adópréssel akarják kiszorítani. Az olasz pénztár tehát végelgyengülésben szenved. Giolitti beszéde csak a vőlegény ötölése-hatolása, kit leendő apósa adósságesináláson ért. Giolitti is, mint a vőlegény, adósságainak felét úgy nagyjából beismeri, csak hogy a mennyasszonyt gazdag hozományával együtt el ne szalaszsa. De az a csend, melylyel az angol hajóhadat fogadták sokat jelent. A népszíve nem dobban meg, mint a francziáké. Az olaszok most már látják s nyíltan vallják, hogy nem így volt ez hajdan, a pápaság uralma alatt.

A párbajmánia ellen még tiltul emelkednek hangok. De az egész ügy oly mederben foly, hogy gyógyulásra nincs kilátásunk. Maga az „Egyetértés“ is azon kezdi már, hogy e végből a társadalom felfogásának kell átalakulnia, de e vallást mint a társadalom átalakítóját nem akarja meglátni. Restel vallásos lenni. Hát biz ez nagy hibája nemesak az „Egyetértés“-nek, de a társadalomnak is.

A közoktatási bizottság a zsidó recepcióra vonatkozó javaslaton, nem mondjuk, hogy minden nehézség nélkül, átessett. Az „Egyetértés“ nem képes felfogni, hogy Okolicsányi, a ki először is fiatal ember, azután protestáns s végre szélsőbali, hogyan foglalhat állást a javaslat ellen. Valóban jellemző, hogy az „Egyetértés“ még a fiataloságot is számba veszi. A fiatalokat éretleneknek tartja. Nos, ha javaslat mellett az emberek e tulajdonságára appellál, akkor az „Egyetértés“ elvei nem nagyon ajánlatosak. A mi pedig Okolicsányinak felekezeti s politikai álláspontját illeti, mi csak örülni tudunk annak, hogy vannak s az országházában még többen is lesznek, a kik

A házak rendkívül keskenyek és magasak s az első emeleten kivétel nélkül különös, régi fajta, zárt erkélyekkel vannak ellátva.

Egy ilyen modorban épült ház az u. n. „goldene Dachl“, mely még 1425-ben épült s 30,000 aranyba került. Erkélye dus aranyozással és freskókkal volt ellátva. Persze ez is csak egy csodálatos, érdekes régiség jelenleg. Minden idegen megtekinti.

Ily különös régi még az egyetem, színház, sőt a „Burg“ is. Ez utóbbi mellett nagy terjedelmű, szép kert terül el, mely folyvást nyitva van a közönség használatára. Van még pár sétatere is Innsbrucknak s a város közepén folyó Inn mindkét partja fás s e rendezett partokon is pompás séta esik.

Bejártunk azután pár érdekes templomot, melyek közül legesinosabbak a jézus-társasági atyák temploma, híres collegiumokkal kapcsolatban, a plebánia vagy Jakob-templom, továbbá a premonstreieké s az evvel szemben levő szép fogadalmi templom, melyet „az üres tászkájú“ Frigyes építtetett. E hercegegy hadjárat után nyerte e gúnynevet. Midőn ugyanis a csatában mindent elvesztett s hazajöve, az Isten-anyához fordult és meghallgattatott, akkor hálából emeltette ezt a templomot.

e javaslatban semmi honmentő-félet nem fognak találni, sőt ellenkezőleg nagyon is kívánatosnak fogják jelezni, hogy mielőtt a zsidókat recipiálnák, jó volna színről-színre látni, min ő elveket vallanak ő kigyelmék. Mert nincs nekünk semmi kifogásunk a művelt zsidóság recipiálása ellen, de hiába, mi nagyon is elhiszszük s cikkirónak talán joga is lehet rá, hogy elhiggyük, hogy ő nagyon is jól ismeri a zsidó vallás hitelveit, de a magyarsággal ne akarja elhitetni, hogy a zsidó vallás hitelveit a magyarság is ismeri. mikor századokon együtt élve egymás felekezeteinek hitelveit nem ismerjük apróra. A zsidó vallásra való áttérésnek pedig még csak a gondolata is absurdum. Ennek még csak gondolata is ellenkezik a józan magyar közfelfogással. Maga a bizottság is lát itt veszélyt. Ezért hangsúlyozta, hogy a kormány figyelme felhívassék a külföldről való beözlésekre s arra, hogy a lelkeszek magyar honosok legyenek s a magyar nyelvet birják.

Nunc venio ad fortissimum virum. Tisza Lajos gróf, Szeged első kerületének képviselője választói előtt beszédet mondott. Ujat nem mondott egy betűt sem. De ez nem hibája. Különösnek tartjuk azonban, hogy míg az activ politikát képviselő miniszterek hallgatnak, addig Tisza Lajos gróf collegáit helyettesíti.

Azon érzélgős jelenet lefestését, melyet a miniszter ur választóiival szemben, nagy ügyességgel s finom eleganciával kiszínezett, mellőzzük. Ez családi ügye neki és választóinak. Örülünk rajta, hogy ily szép harmonia van képviselők és választók között. Bárcsak így volna az egész országban. De foglalkoznunk kell a miniszter ur kijelentéseivel. Azon kezd, hogy a 67-ki alap az igazi, a melyen a haza java munkálható és fejleszhető. Igaz. De azt az állítását, hogy ennek az alapnak csakis a szabadelvű párt volna a kifejezője, helyesnek el nem fogadhatjuk. Apponyi s a nemzeti párt szintén ez alapon állanak. Igaz, hogy egyes nemzeti ösztönök figyelembevételével, mint a jelenlegi kormány ellenzéke. Mint ilyenek, nemesak feladata, de egyenes kötelessége a kormányt a nemzet jogos óhajaira már csak azért is figyelmeztetni, hogy a kis bajból nagyobb

Igen érdekes a város központján a Burg mellett levő francziskánus vagy udvari templom, melynek közepén egy óriási márvány sarkophag I. Maximilian sírhelye áll; körülötte 28 nagy bronz alak, melyek nevezetesebb őseit s a család egyes nőalakjait ábrázolják korhű öltözékben. Ez inkább szoborcsarnokba, vagy egy kastély termébe illő látvány, mert nem a legkellemesebb hatást gyakorolja az emberre s a nézőket általában nem nagy áhitatra buzdítja.

Annál szebb mindjárt a bejáratától balra eső Hof er András tiroli szabadsághős nagyszerű márvány síremléke s az evvel szemben levő emlék, mely az összes szabadsággért küzdők- és hősöknek emeltetett.

Van e templomban még egy u. n. ezüst kápolna, mely nevét a benne levő ezüst oltártól nyerte. Ezt I. Frigyes császár hasonnevű fia emeltette s itt nyugszik ő polgári származásu nejével. Philippine Walzerrel. Mindkettő síremléke mérványból készítettett, a ravatalon fekvő alakjaikról véve mintát.

Van e kápolnában még 24 művészi alkotásu bronz-szobor, melyeknek egyes darabja igen sokba került. Ezek szent életű királyokat, főhercegeket és fejedelmeket ábrázolnak. Köztük van szent István, Magyarország első királya is.

bajok ne származzanak. A miniszter ur nem gondolta meg, hogy Apponyi kárhoztatásával ez alap helyességét nem bizonyította, de negálta.

Sajnálkozik a miniszter ur a felett, hogy a felekezetek között a jó egyetértés meg van zavarva. S itt találja a gyökerét a nemzeti-ségi kérdés nagyobb mérvű feltűnésének. Ez igaz. De a békét azok zavarták meg, kik az egyház tekintélyét harmad-, negyedrendű kérdésekkel jónak látták megtámadni. Különben a miniszter ur maga is beismeri, hogy e javaslatok keresztülvitele nehéz feladat lesz. S ezzel a két szóval nagyon sokat mondott. Ebben a két szóban van a helyzet kulcsa. Hja! nehéz a feladat. De milyen könnyű volna, ha az „Egyetértés“ kormányozná a világot.

A chicágói világkiállítás.

IV.

Ithaca 1893. augusztus 5-én.

A kiállításról leírásaim azon részében, hol a közlekedési eszközökről volt szó (Transportation Building) nem említettem meg egyet, a mi azonban megemlítésre méltó, nem csak azért, hogy ez idő szerint páratlan a maga nemében a világon, hanem azért is, hogy egy közel multban örök nyugalomra lépő népszerű császár hagyatéka is.

Don Pedró, volt brazíliai császár, trón-kocsija ez, melyhez foghatót alig gondolhat az ember magának. Gyermekeimben hallott „Tündér szép Ilona“-mesék idejére ragadott képzeletem, midőn e kocsit megláttam, és gondolom is, hogy ő is csak ilyen kocsin járhatott, mivel a köznapi életben nem lát, de még nem is hall az ember ilyen kocsikról beszélni. Hol népek ezerei megállottak bámulni a császári fénynek, rang és pompának ezen alkotmányát, talán egy ember elméjében sem forogtak olyan gondolatok, mint az enyémben. A háládatlan állam jutott eszembe, mely elüldözött császáranak hátrahagyott emlékével állott elő, s nem átalotta azt a kiállításra küldeni; nem gondolták meg intézői, mikor azt tették, hogy

Igen szép még Innsbruckban az örök imádás temploma, hol az oltáriszentséget folyton imádják. Nappal a nép felé van fordítva, éjjel pedig azon szigorú életű szerzetes apácák felé, kik e templom melletti kolostorban laknak.

Innsbruckban időzésünk alatt, ott épen országos kiállítás volt. Ezt is érdeklődéssel tekintők meg. Az aránylag kis kiállításon minden iparág szépen volt képviselve, de különösen a faragászat s ennek festése; ebben az ott lakók valóságos művészek.

A városból eső számos kirándulások közül kettőt tekintettünk meg: az egyik csekély, inkább jó sétának mondható. Ez a közel fekvő „Isberg“, honnan szép Innsbruckra a kilátás; azonban a környék nem látható, mert körülfekvő magas hegyek zárják el a távolabbi kilátást. A másik, már nagyobb kirándulásunk a „Brenner hágó“ volt. Ez egy szép vasuti vonal, a melynek megtekintését senki sem mulasztja el, ki Tirolban utazik. A vasut folyton vadregényes, szép vidéken robbogott számos alaguton keresztül, néhol óriási mélységek, máshol kies völgyek és zuhogó patakok mellett. Brenner állomást elérve, megnéztük a fekete és adriai tenger közti híres vízvázlatot s gyalog folytattuk utunkat Brennerbadig, mely remek fekvésű, ked-

e kocsai volt birtokosának nevét emeli hatványra, míg őket talán mint önmagával tehetetlen népet mindenki elítéli. Hogy milyen alaku és stílu e kocsai, annak leírásához én nem értek, hanem azt gondolom, hogy egy szebb és nagyobb korból való mintára van készítve; egy ahoz értő ember iveket tudná tán írni róla, míg én tehetetlenségemben némán megállva szemléltem e páratlan járművet, és ismét csak arra gondoltam, hogy Tündérszágban „Tündér szép Ilona” is ilyen kocsiban járhatott, mit 12 fehér hatyu vont maga után.

Mint előzőleg említettem volt, a kiállítás egy legnevezetesebb része a Midway Plaisance ut, hol a nagy világot lehet látni kicsinyben; vagy 40—50 nemzet van itt képviselve.

A kiállítás egy részének sem volt több látogatója, mint ennek, ide elmehetett az ember, nem csak azért, hogy idejét a látványossággal eltöltse, hanem hogy sok nemzet szokásait viseletét és tulajdonságait kielekese és szemlélhesse.

Az egész Midway Plaisance uton pedig legtöbb nézője volt Ó Bécsnek; itt mindig hemzsegett a nép. Én, mint magyar, a kiállítás e részét kezdtem a magyar csárdánál szemlélni. A magyar csárdából ha kijő az ember, mehet Demohey ország lakóit megnézni, mely a távoli Áfrikának bensejében levő nép életét és szokásait tárja föl.

Egy 16 □ méter nagyságu, karóban nyugvó és fakérgéből csinált épület képezi palotájukat; derék tenyeres-talpos amazonjai vannak, máskülömben szelid és barátságos fekete népek.

Az egyiptomiak tánc- és zene-termében Egyiptom nagy embereit lehet látni bebalzsamozva, mely szokás náluk lehetővé teszi, hogy nagyjaikat évezredekig megtarthatják. Ott van a többi között Hibort Salamon, zsidó királynak apósa és leánya.

Cairó-uteza kapujánál egy áfrikai néger egy hosszú hóri-horgos száraz tevéen ver két dobot, és csalja be a népet, mit oly éktelen lármával visz véghez, hogy a gyengébb idegzetű ember inkább szökik a bemenés helyett.

A chinai színház előtt torka szakadtából kiabálja egy csájni (igy hívják itt a chi-

velt nyaralóhely jól berendezett fürdővel és étteremmel.

Itt ismét vonatra ültünk s gyönyörűséggel néztük a Grosssensassig tartó remek utat, mely a vonal fénypontját képezi. Brennerbadig ugyanis folyton magasabbra emelkedtünk. Onnan kezdtünk ugyan kissé lefelé haladni, de mind a mellett Gossensass a mellette fekvő falvakkal egy mélyen fekvő völgyben tünt fel előttünk. Ezzel a szelid, elragadó fekvésű helylyel komor ellentétet képezett a másik oldalon emelkedő, örök hóval fedett óriási hegy. A sok szépség látásától egy alagutba berohanás fosztott meg hirtelen. A nagy sötétségben éreztük, hogy folyton erősen haladunk lefelé s hogy a vonat fordul. Kijöve belőle, már az alsó völgyben találtuk magunkat s a mélységből néztünk fel a pár perczel előbb befutott magasba.

A hóhegy itt már eltűnt s előttünk fekküdt a mosolygó, bájos Gossensass teljes élénkségében, a nagyszámu nyaralókkal s a tömegesen ide zarándokló átutazókkal.

Visszamenet még egyszer átélveztük a leirt szép utat s Innsbruckból egyenesen tovább utaztunk Öetzthal állomásra, hogy megtegyük utunk legérdekesebb részét, hol már nem közlekedik vasut s csakis kocsin, később pedig csupán gyalog haladhattunk.

M.

naiakat): jöjjetek jöjjetek, bámulni e nemzet művészetét. Ez ma is csak ott van, hol 4000 évvel volt ezelőtt. Becsalók, csirke fogók és becsapók ordítanak torkuk szakadtából; dobok, sipok éktelen lármái és sikoltásai teszik tűz-próbára az ember fülhártyáit.

A ki még nem hallott chinai zenét, annak még fogalma sem lehet arról. Egy káposztás hordó nagyságu kolompnak nehéz botokkal való kongatása, s egy idegrázó és velőig ható sip éktelen hangja semmi összhang nélkül: a chinai művészet! Az embernek csak az a vigasza marad ezt végig hallgatva, hogy ha a nagy világot kicsinyben akarja látni, hát szenvednie is kell egy keveset.

A Laplandok kunyhóit is megnéztem; földjök terméketlensége csinálhatott belőlök kunyhó-lakó népet, mert külömben csinos s jóra való népnek látszik.

A Jáva szigeten lakók egy pompás vendéglőt is állítottak föl, de benne nem voltam, mert itt a Midway Plaisance uton majd minden nemzet külön külön díjj mellett mutogatja tárlatait, melyek ezért 25—50 czentet vesznek. Ezért egy egész zsibvásárrá süllyedt csaknem a kiállítás e része, mely másként igen érdekes, mert itt láthat az ember festői keleti ruhákat, páratlan minőségű szőnyegeket és sok különlegességeket.

Amerika ősi nemzetének sátorát is fölkerestem, vannak vagy 60-an férfiak nők és gyermekek — egy főnök is van közöttük. Öltözete fehér és kékre festett vastag pamutból van szöve, vörös rojtokkal körül véve, két oldalán csipőig felhasított ing formájú felöltő, szük vörös nadrág, nyers bőrből bocskor és finom prémből fővege. Átalvetett szíjon esörgős vörös tarisznya csüng válán, egy esomó strucz toll a kezében.

Egy nagy pajta formájú épületben veretek négyen egy nagy dobot, többen pedig éktelen hangokat hallattak, míg a többi erre táncolni kezdett ugrálva és ujjongva a zene-művészek körül. Közöttök a főnök is azt tette, hanem lasubb tempókban mint a többi.

Arcaikat sárga, vörös és feketére festik, és más színekkel pontozzák ki, míg hajaikba minden féle tollakat dugdosnak főkésségül.

Mind jól megtermettek ugy a férfiak, nők, fiuk, leányok mint a sátor közepén egy darabka bőron hendergő kis csecsemő is. Mindnyájan barátságos fejbólintással köszönnek az embernek, midőn tőlök távozik.

Brazilia benszüllöttei nem rézbőrűek mint az Észak-Amerikaiak — hanem feketék. Ezek még fureszábbak mint a fentebbiek; tetőtől talpig strucz tollakkal vannak felékesítve, és mint valódi tollas vad népek néznek ki.

A Midway Plaisance-n hol talán egyetlen nép-faj sem hiányzik — lehet látni, hogy minden nemzet oly színű mint a milyen égálj alól származik.

A kiállítás e részének legremekőbb látványa kétségtelenül Ó Bécs; hü utánzata ez a Gráben és Bogner utczáknak a mint azok 200 év előtt kinéztek. A németen kívül egy nemzet sem áldozott anynyit a kiállítás való résztvevésre mint Ausztria.

A bejárat átellenében van a városháza, melynek földszinti termében vannak Graf Teodor bécsi régész ó görög képei; — ezek az ó görög művészet csodálatra méltó remekei, körülbelül vagy 100 képből áll a gyűjtemény, melyhez csak ugy zarándokol az értelmiség.

Ezen képek több mint 2000 évesek;

felső Egyiptomban elhalt jelesekkel tétettek sirba, hogy az elporlott hallottakat rokonaik késő századok után is láthassák, hogy miként néztek ki! Hogy mint kerültek ezen képek Gráf régész birtokába, azt nem tudom, erre nézve senki nem tudott felvilágosítást adni, annyi azonban való, hogy egy néhány év előtti ássatások alkalmával kerültek napfényre 2000 év eltelte után először.

Ó Bécs közepén van a zene-pavillon, hol egy gyalog ezred zenekara játszott. Ez a legjobb banda az egész kiállításon, senki el nem hagyja a kiállítást a nélkül hogy e zenét meg ne hallgassa. Ó Bécs köröskörül boltokkal van ellátva, mely boltokban, minden, Ausztria Magyarországon kapható tárgyakat ékszereket, nürinbergi árukat, bécsi süteményt — egyszóval mindent lehet kapni, sőt Hercegovina és Bosznia is képviselve van egy bazárral.

Novák János.

Egy tanár intő beszéde hallgatóihoz.

Nagy figyelmet keltett Németországban a berlini egyetem nemzetgazdaságtan tanárának beszéde, melyet a lefolyt tanév végével hallgatóihoz intézett.

A tanár elébb köszönetet mondott hallgatói szorgalmas részének, hogy előadásait látogatták, azután korholva fordult azon hallgatóihoz, kik csak most a tanév végén jelentkeztek nála indexeik aláírása végett, hogy azokkal később a vizsgáló bizottságot ámithassák.

Az fáj nekem, így folytatá beszédét, hogy oly sokan 2—3 év alatt egyáltalában mit sem dolgoznak, mit sem tanulnak, csak kószálnak és henyélnek.

Nem ellenzem, ha az egyetemi hallgatók a fiatalság tiszta örömeit élvezik, mulatnak és szórakoznak; csak azt, hogy 2—3 évig egyfolytában mit se dolgozzanak.

Munkátlan élet, az egész világon, semmiféle életpályán, egy felserdült egyénnek sehol sem engedtetik meg, ilyen csak a deák körökben fordul elő.

Ki 2—3 év alatt csak henyél, sörözik és a könnyelmű deákélet szokásait követve léha, csak anyagi élvezetek után vágyó életet folytat: annak testileg és lelkileg vesznie kell.

Ez nyugtalanit és busit; mert a jövőre gondolok és kérdezem, vajjon képes-e a jövőbeli tisztviselői és hivatalnoki kar megfelelni azon nagy és nehéz feladatoknak, melyeknek elébe nézünk.

Nem szabad, hogy annyi referendárok, assessorok, bírák, tartományi- és titkos tanácsosok legyenek, kik az egyetemen hiu külsőségeken és a deákélet élvezetein kivül mit sem tanultak.

Társadalmunk művelt és birtokos osztályai maguk ássák meg a sirt, ha ilyesmit türnek.

A fiatal arisztokraták első sorban állanak, ők csak élvezni akarnak, de dolgozni nem.

Mi sem keserit inkább, mint ilyen elfajult életmód, mely a társadalmi rend veszéles felforgatásának nem egyszer volt oka.

*

Igy beszélt intőleg a német német tanár hallgatóihoz. Ha nálunk elfogultság nélkül körültekintünk és részrehajtanul ítélünk: alig látunk kedvezőbb és derültebb képet.

Legio a Bukovai Abszenciások

száma, kik évenként mint egyetem hallgatók, illetőleg ezen czim alatt koptatják a fővárosi asfalt- beton- granit- és trachit járdákat, csak a tantermek padjait kimélik; és ezt a hasznos munkát nem 2—3 évig, mint a berlini tanár panaszkodik, de sokszor 8—10 évig folytatják. Ők is a beíratáson kívül csak a tanév végén jelennek meg a tanároknál az index aláírása végett, mely fáradságos munkát is egy szives kollegára biznák, ha az indexhez ragasztott fotográfia a személyi azonosságot ellen nem őrizné.

A tantermeket legfeljebb az év kezdetén egyszer-kétszer, és akkor is csak pár percze — hogy az égő cigarett ki ne aludják — látogatják meg, körülnézvé, vajjon megérkeztek-e már a kedves kollegák, kiknek társaságában az előző tanévet oly kellemesen és hasznosan töltötték? nem ugyan, mint Ovidius Perilla nevű leánya: „inter libros, pieridasque suas.“ (A könyvek és muzsák között.) Ha ott találják a kedves czimborákat, kisiének a tudományoknak szentelt hajlékból a folyosóra, a hol nagy-szerűen megállapítják a tantervet, hogy mikép fognak ez évben is, mint az előbbiekben legjobban mulatni, szórakozni, szóval az időt agyonütni.

De vannak még más alkalmak is, melyeknél az Abszenciások csoportosan felkeresik a tantermeket. Ha egyik vagy másik nem igen kedvelt tanár a szigorlatoknál egy-egy gyöngye lábbon álló szigorlónak odvas fogait kissé keményen megtapogatja, vagy a katalogust keleténél többször felolvastatja: akkor talpon vannak hőseink; tömegesen megjelennek a tantermekben, és oly harsány „Abzug“-okkal tisztelik meg az illető tanárt, hogy az ablakok is rezegnek.

Panaszkodik a berlini tanár, hogy a német deákok szerfölött sokat söröznek. A mieink sem maradnak hátra sem a sör, sem a borivásban daczára a filloxerának, mit a német deákok nem tehetnek, mert ott méregdrága a bor.

De nézzük, hogy mivel tölti az igazi Bukovay Abszenciás a drága időt és mivel foglalkozik?

Ott vannak a keleti luxussal berendezett kávéházak, a hová már a délelőtti órákban siet. Ha utja netalán az egyetem mellett vezet, feléje se néz, legfeljebb sajnálja a tantermekben jelenlevő hallgatókat. Tovább halad, míg belép a maga tantermébe, a kávéházba. Első dolga ott a falmagasságu kristály tükörbe nézni, vajjon „fessen“ áll-e a fényes cylinder üres fején, és a „Sport“ vagy „Lord“ cravatte a nyakán? és ha egész külsejét elég „dandy“-szerűnek találja, elégtelen mosolyog. — Azután hozzáfog a legújabb amerikai szerkezetű asztalon a játékhoz, melyben nemcsak az alapvizsgákat, de a „doktorátus“-t is „cum laude“ (dicsérettel) letette azon nagyravágyó reményben, mikép nem sokára a „billiard-champion“ dicső koszoruja fogja diszíteni homlokát. — A hir- és szaklapok olvasásával keveset törődik; csak akkor futja át a napi újdonságokat, ha a „chronique scandaleuse“ egy-egy pikáns történetkéje kering a fővárosban; vagy a követválasztások idejében; ha Laczi nagybátyja vagy Feri testvéröccse szerencsésen megbuktak, szidja a korteseket mondván: csak én lettem volna ott! majd ha reám kerül a sor, ha én fellépek követjelöltnek, megmutatom, hogy kell korteskodni! — A déli órákban összegyűl az elegáns női világ a főváros e czélra kijelölt előkelő utcáin a legújabb divatu öltönyeik bemutatására; Bukovay Abszenciás

nem hiányzik a monoclis járdakoptatók sorában, állítása szerint egy kis pikáns „rendezvous“-ja is van. — Ebédre, ha csak lehetséges, egy előkelőbb vendéglőbe megy, mert szereti a finom konyhát és az exquisit pinczét; azért igyekezik is a főpinczérral barátságos lábbon maradni, ami jó azon esetre is, ha a hó elején ki találna maradni a várva várt piros postautalvány, vagy az 5 pecsétetes levél. — A délutáni órák egy része a délelőtti fárasztó munka után szükséges pihe-nésre van fentartva, a másik része a kávéházba telik el egy ártatlan kártyajáték mellett. (Färbli, Makao, Nasi-Vasi stb.) Este egy egészen új világ kezdődik; ott vannak az „Orfeumok“, a „Folies Caprice“, az „Etablissement Imperial“ stb. szórakoztató csarnokok, a hol ő mint naponkinti vendég elemében érzi magát; az ott magukat produkáló mindkét nembeli specialitásokkal és artistákkal intim barátságban van és társaságukban éjfélutánig mulat. — A nap felkeltéig még hátralevő néhány óra kellemes eltöltéséről gondoskodik a fővárosi élet, amennyiben számos, nem épen tisztességes mulatozó helyiségek az éjjelezőknek rendelkezésükre állanak; oda fordul a mi hesünk is, és midőn reggel onnan, sokszor tántorogva, haza felé ballag, akkor már a szorgalmas munkás, a tevékeny iparos és üzletember szokásos napi foglalkozásuk után látnak és sokszor boszankodva, néha sajnálkozva nézik a fiatal éji kóborlót.

Igy telik Bukovay Abszenciás egyetemi élete kevés változatossággal nap-nap után, hó-hó után. év-év után: „sic fugit irreperabile tempus“. (Igy fut el az idő visszahozhatlanul.)

Végre lejár az idő, és Bukovay Abszenciásnak el kell válni az egyetemi és fővárosi élettől. Ha kérdezzük, hogy mit visz haza? a válasz rövid, de szomorú: csekély és felületes tudást; szellemi ürességet; és hiu elbizottságot! és mit hagy ott? szülőinek lankadatlan szorgalma és tevékenysége által, néha nélkülözések között nagy áldozattal megszerzett és megtakarított keresetét; sokszor egy nagytekintélyű, jobbmodu elődokról hátramaradt vagyont, sőt már egész birtok is ráment a könnyelmű és kicsapongó deák-életre. Ott vesztette el legvirágzóbb életkorának több évi idejét, mely a praktikus angolok jelszava szerint szinte pénz. Végre nem ritkán ott hagyja az ember legfőbb és megbecsülhetlen kincsét — testi egészségét.

*

Nem vagyok tanár, s nem is hivatásom a kis vagy nagy deák-világnak intő szavakat mondani; s nem szoktam a tárgyakat és a világ eseményeit sötétebbeknek mint a milyenek, látni, és vén szememmel inkább „hilariter“ (vidáman) nézem a világot: de ha olykor-olykor eszembe jutnak gróf Széchenyi István hazánk nagy fiának szavai: „Magyarország nem volt, hanem lesz:“ és ha körültekintek keresvén a szilárd és tartós anyagot, melyből fel kellene épülnie ama leendő Magyarországnak, a mint ez a nagy hazafi, és böles államférfi szemei előtt lebegett; aggódni: majdnem kételkedni kezdek e jóslat teljesülésén; mert szomoruan veszem észre, hogy ezen anyag nagy részében hiányzik a megkívántató tudományos képzettség, a szellemi és erkölcsi erő, a szívós munkakedv és kitartás, mely e magasztos és évezredekre ható mű szerencsés felépítéséhez szükséges.

Vigasztalásunkra és megnyugtatósunkra

szolgálhat azonban azon körülmény, hogy tanuló fiatalságunk között sokan vannak, kik helyesen és lelkiismeretesen fogván fel a haza és szülőik iránt való kötelességüket és jövődi hivatásuk fontosságát, komolyan és szorgalommal törekednek a tudományos pályán haladni; s ez alapon remélhetjük, hogy a munkás méhek száma a herék százalékát jóval túlhaladja és Széchenyi jóslata mégis teljesülni fog.

Hilaris.

Hazánk.

— **A sz. Vinczéről nevezett irgalmas nővérek** új polgári leányiskoláját f. hó 8-án áldotta meg Székesfehérváron Steiner Fülöp m. püspök Sr. Paula főnöknő és válogatott, előkelő közönség jelenlétében. A püspök beszédében fejtegette a katolikus nőnevelés és kath. iskolák fontosságát. Az egyházi megáldás után az intézet dísztermében ének-, zongora-játék-, és szavalásból álló ünnepség következett.

— **Ferenc Ferdinánd** főherceg 8 napos utazás után világszerte utjából visszaérkezett s szülőinek Bécsben való meglátogatása után Ó felségéhez utazott Gödöllőre.

— **A protestáns b. Vay Miklós koronaőr** valóságos csodákat emlit a sz. koronáról és a kor. palástról u. i. „Igazi Isten csodája, hogy a palást bár víz járta át a föld alatt, ma is teljesen ép, olyan mint volt századok előtt; holott a bőr-nadrág és eszima teljesen szétment. A koronát ő felsége fejéhez kellett bélelni — félttem, hogy leesik, azért alkötőt ajánlottam, de ő felsége nem vette igénybe; mikor a lánczid előtt lovagolt ő felsége, a ló megijedve félre ugrott és a korona szilárdan állott a király fején. Hát az bizony nagy csoda.“

— **Ő felsége** októb. 19-én Budapestre érkezett, 10 órakor általános kihallgatás volt, melyen a király sokat fogadott; hétfőn szintén kihallgatás volt, a legközelebbi holnap lesz. —

— **A budapesti egyetemre** eddig 3300 hallgató van beírva.

— **A hercegprimás a párbaj ellen.** Vaszary hercegprimás f. hó 9-én fogadta egyik magyar hírlapnak munkatársát, ki a főpapot a szőnyegen levő, párbaj elleni mozgalom iránt interviolta. Az egyházfejedelem következőleg nyilatkozott e fontos kérdésben: „Örömmel üdvözöltem e mozgalmat s szívemből óhajtom, hogy eredménye legyen, mert ezzel az emberiség szégyenletes betegségtől szabadulna meg. Nagyon is ideje volt, a párbaj mánia ellen, — mely tekintetben talán csak Franciaország concurrálhat velünk, — élénk mozgalmat indítani. Lehet, sőt kell arra módot találni, hogy a sértett fél törvényes uton nyerjen elégtételt, s a sértő szigorú büntetéssel sujtassék. Én a párbajt a társadalom undorító, égető sebének tartom. Isten áldása kísérje azokat, kik ellene küzdenek. — Ugy vélem, hogy a társadalom minden rétegének, az arisztokratáknak ép úgy, mint a demokratáknak együttesen kell működniök a párbaj kiirtására. Ha mi az ifjúságot elég korán szoktatjuk józan-ságra, becsületességre és vallásosságra, úgy a párbajozási düh nem fogja szedni köréből áldozatait. Én hiszem, hogy erélyes és következetes akciója a társadalomnak, egy évtizeden belül képes volna kiirtani a párbajt; ez épen nem lehetetlenség; példa rá Angolország.“

Külföld.

Ausztriában kormány- és parlamenti válság uralkodik. Ausztria kormánya 14 év óta nem pártkormány, hanem a pártok fölé emelkedve, esetről-esetre szerzett többséget a kormány szándékainak, paktálva minden párttal, mely a birod. érdekekkel egyezőt követel. A kormány mindent elkövetett, hogy a birodalmi eszmét kifejlessze és megerősítse s kieszközölje a pártikuláris tartományi érdekek ezen eszmének való alárendelését. Ma már ott áll, hogy reményei meghiusultak, mert a birodalmi közérzés felé mind erősebben emelkedik a federalisztikus irányzat, vagyis: Ausztriát alkotó 16 tartomány külön-külön válva akar nemzeti irányban fejlődni és kormányoztatni; most Taaffe m. elnök az általános szavazatjogot akarja behozni, abban a hitben, hogy a birod. összetartás érdekei iránt a bizalmat ott megleli. De ezen tervét általános megdöbbenés követte. A legnagyobb párt ellene van s így Taaffe esetleg a birod. tanácsot feloszlatja, más mód nincs. E sakkhuzás azonban veszedelmes. Bennünket annyiban érint a dolog, hogy minden alkotmány revízió oda át az osztrák-magyar kiegyezést érdekli. Lehet, hogy a válság előidézze a dualizmusnak ellenségei.

Crispi, az egyház esküdt ellensége, volt olasz m. elnök, a Genua melletti Garibaldi szobor leleplezésénél beszédet mondott, melyben a béke apostolának hirdette magát — a róka. Fiában, ki részeges, garázda, méltó utódot bir.

Mac-Mahon, (1808.—1893.) francia tábornok, volt köztársasági elnök s magentai herceg, meghalt la foreti kastélyában. Temetése államköltségen Párizsban lesz; az invalidusok palotájában helyezik örök nyugalomra.

Hova vezetnek az istentelen iskolák Franciaországban? E kérdésre egy francia hetilap a következő választ adja: Mióta Franciaországban a fészületet kidobták az iskolákból, mióta pap és katekizmus onnan számüzve van, 17,000 az olyan bűntényeknek a száma, melyeket gyermekek követnek el. És mi fajta bűntények ezek? 30 orgyilkosság, 39 gyilkosság, 3 apagyilkolás, 3 mérgezés 33 gyermekgyilkosság, 4213 megsebesítés, 23 gyujtogatás, mindmegannyi gyermekek által elkövetve. És hogy teljes legyen ez a borzasztó kép, 11,852 azoknak az egyszerű bűntényeknek a száma egy esztendőben, melyeknek elkövetői gyermekek. Tessék ehhez hozzáadni azoknak az öngyilkosságoknak nagy számát, melyeket évről-évre nagyobb számban fiatal emberek, sőt gyermekek követnek el! És ezek a félelmetes bűntények, melyek az előtt ismeretlenek voltak a gyermekek között, hova tovább mindig sokasodnak. Gyümölcseről ismerhetjük meg a fát.

Vidék.

— **Szakasz.** Vegyes ajku, három fele kezű hívőkkel álló, kis községünk a Szilágyság tövébe ékelve, egyetlen iskolával rendelkezik, mely a testvéries egyetértésnél

fogva községinek nyilvánítottat s így mind a három felekezeti hívek gyermekei által látogattatik. A szülők, kivéve az egészen szegény sorsukat, készséggel küldik gyermekeiket az iskolába. A gyermekek 6 éves koruktól kezdve tanulnak is az iskolában magyarul, de elfelejtik csakhamar, mivel otthon a családban rendszeren saját anyanyelvükön (román, német) beszélnek. Későbbi korokban a piaci vagy más érdek kényszeríti őket ugyan, hogy néha szükségből úgy, ahogy magyarul is beszéljenek; ez azonban nem elegendő arra, hogy teljesen magyarokká váljanak. Tudván azt, mennyire elősegítik a magyar nyelvben való előhaladást az ovodák, vagy gyermekmenhelyek: mint a szatmármegyei Széchenyi társulatnak alapító tagja, mindig vágytam e társulat segítségével községemben ovodát vagy gyermekmenhelyet létesíteni, melyben az idegen ajku gyermekek a magyar nyelvet játszva eltanulhassák s azzal aztán az elemi iskolában s később az életben könnyebben boldoguljanak. Azonban a hívek tehetségek felett túl levén terhelve, (80 % pótdadó!) újabb terhet rájuk erőszakolni lehetetlen volt. Ám hogy a szülők be lássák mégis, mily áldás a gyermekekre nézve az ovoda és menhely, saját erőmből és költségemre állítottam fel gyermekmenházat, ellátva azt a szükséges felszerelésekkel, az óvónőt lakással. A hazafias áldozatot bőven kárpótolta az öröm, melyet az ovodában járó gyermekeknek előhaladásán a magyar nyelv gyors elsajátításában tapasztaltam. F. hó 14.-én volt a záró vizsga a szülők és számos érdeklődő vendég jelenlétében. Bertalan Emma k. a. óvónő, dícséretére legyen mondva, a legszebb sikert üntette föl az apró gyermekekkel, kik az imákat, verseket, dalokat valamennyien bátran és szabatosan magyarsággal mondták fel. De mi lesz jövőben? Eddig még a dajkát sem fizette a község s ez után sem hiszem, hogy fizetni hajlandó legyen. Vigasztal mégis az, hogy minden kezdet nehéz s hogy, ha a jó Isten eddig segített e tekintetben, ezután is segíteni fog. M. J.

— **Nagybánya.** A helybeli minorita-templomban felállítandó új orgona költségeinek fedezéséhez Schusster Konstantin, váci püspök 40 frttal járult.

— **A nagy-károly—somkuti** vonalon a jövő hónapban megnyílik a postaközlekedés.

— **A nagy-bánya—zsibói** vasut közgazgatási bejárata f. hó 28-ig fog megejtetni.

— **M.-Szigeth.** Marosán Albert gyógyszerész, a szigeti társadalom tekintélyes tagja f. hó 18-án meghalt.

— **Lónyay János,** Máramaros megye főispánja beadta lemondását. A megüresedett állásra Hagara Viktort, K. Jónás Ödönt, és Urányi Imrét emlegetik.

— **Ungmegye** felső részében levő Jávornyik nevű hegy f. hó 19-én hóval volt borítva.

— **Nagy-Bereznán** e hó 18-án mogyoró nagyságu jég esett.

— **Perecsenyben** a Bantlin-féle gyár, mely a füsttelen lőpor előállításához szükséges anyagokat fogja készíteni, már készül félben van.

— **Zajtában** f. hó 1-én ünnepelte Hámon János plebános 25 éves jubileumát, a magyarállam kötelékébe történt felvételének. A kerületi papság részint levélben, részint személyesen fejezte ki szerencsekívánatát a jubiláns plebánosnak. Az elismerés méltó jutalma illeti azon férfit, ki tüntetőleg ne-

vezi magát magyarnak, mint hálás fia e honnak. Ünnepszámba megy ugyanis előtte azon nap, melyen magyar honpolgárrá lett.

Helyi hírek.

— **Tisztelettel kérjük lapunk azon vidéki megrendelőit, kik még a múlt évről hátralékban maradtak, szíveskedjenek azt beküldeni.**

A „Heti Szemle” kiadóhivatala.

— **Ujfalussy Sándor** főispán a máriagrüni gyógyintézetből egészségét egészen visszanyerve érkezett haza s ujult erővel átvette a vármegye vezetését.

— **Pápay Sándor** es. és kir. tábornok betöltött 40 éves katonai szolgálatának és a szolgálati jelvényével való kitüntetésének eseményes alkalmából a város lelkes közönsége igen meleg óvácziókban tüntetett a közszeretben álló kitűnő katona s nagy hazafi mellett. Az ünnepelt lakásán a következő küldöttségek tisztelegtek: A honvéd dandár tiszti kara, szónok Jékelfalussy Lajos ezredes; a közös hadsereg, szónok Dimmer Ernő ezredes; a r. kath. papság szónok Novák Antal nagyprépost; a gör. kath. papság, szónok Kozmucza Vazul lelkész az ev. ref. papság, szónok Tabajdi Lajos lelkész; a városi törvényhatóság, szónok Bőszörményi Károly kir. tanácsos, polgármester; a társaskör közönsége, szónok Boros Bálint elnök; és a helybeli tűzoltóság, szónok Ferenczy János főparancsnok. Esti 7 órakor a jeles s annyiszor diadalmas dalárda remek szerenáddal tisztelgett az ünnepelt tábornok ablakai alatt. A ház előtti nagy térséget a városi érdeklődő társadalom előkelő rétegei nagy számban töltötték meg. Az első dal elhangzása után Dr. Vajay Károly ügyvéd szónoki jelességű, lendületes szép beszédet mondott, melyre a tábornok emelkedett szellemű s meleg hangú szavakban köszönetet mondott. — Ezután következett a 2-ik énekszám, melynek miután utolsó akkordjai is elháltak, a bucsuzó publikumnak és elvonuló dalárdának az ünnepelt még egyszer kiáltotta le: Éljen a szatmári dalárda. — Este 8 órakor a polg. társas kör felső nagytermében ritka fényességű társas vacsora volt, melyen a fényes egyenruhák mellett ott sötétlett a polgári ünnepélyes szalonkabát és a papi talár. A banketten mintegy 200-an vettek részt, a tonus mindvégig a legelőkelőbb s a legemelkedettebb volt. Vacsora közben, melyet Demkő kitűnő konyhája szolgáltatott, megeredtek a szebbnél szebb tosztok. Az első pohárköszöntőt az ünnepelt tábornok mondotta ő felségére, melyet 3-szoros éljen követett; Jékelfalussy Lajos ezredes Pápay tábornokot éltette, Bőszörményi Károly kir. tan. polgármester szintén az ünnepeltre köszöntött. Nagy László alispán, Móricz Lajos trvszéki elnök szintén a tábornokra üritettek poharat, Jandrisics János apátplébános szokott ragyogó ékes-szólásával a tábornok nejeire üritett poharat. Pápay tábornok a vendégeket köszöntötte fel. Jaskovics Ferencz tanár a tart. tiszték nevében szólott, Lengyel Géza törzsorvos az ünnepeltet éltette. — Dienes Lajos kir. ügyész Pápayért, a fiáért ivott. Fejes István ügyvéd igen sikerült humoros diktót mondott a népfelkelők nevében s éltette az ünnepeltet, végül Borsos Benő tanár köszöntötte

a tábornokot. Az egybegyűlt társaság vacsora után a legvidámabb hangulatban, vig muzsika és kitűnő érmelléki mellett még sokáig együtt maradt.

— **Áthelyezés.** Garanesi György m. kir. pénzügyőri biztost a pénzügyminiszter hason minőségben Ujvidékre helyezte át. A távozó különösen tapintatos modoráért általános szeretetben részesült.

— **Egyházi kinevezések.** Ulférth Alfonz, huszti plebános a huszti kerületnek, Kozma Béla, nagybocksói plebános a m.-szigeti kerületnek esperesévé neveztetett ki.

— **Az utadóra nézve** egy vidéki lelkész folyamodására a nm. magy. kir. kereskedelmiügyi miniszter leiratában kijelenti, miszerint az 1886-évi XXII. t. cikk 138. §-a második bekezdése alapján csak is az önálló törvényhatósági joggal felruházott városokban állandóan lakó lelkészek és tanítók lettek az utadó-alap alól felmentve; míg ellenben a megyei törvényhatóságokban, hol az utadó törvényhatósági pótdadó jellegével bír, a felmentés nem teljesíthető.

— **A kath. kaszinó üvegtermében** f. hó 22-én a gör. kath. egyház javára hangversenyyel egybekötött táncmultság volt, a rendező bizottság életadó lelke Papp Lajos volt. A multság minden ízében pompásan sikerült. A műsor jelesen volt összekombinálva. Bugyi Gyula ur Julius Caesart szavalta igen hatásos előadással. Borbola Laura urhölgy zongora játéka művészi magaslaton ragyogott, zajos tapsokat kapott. Majdik Árpád igen jóízű humoros felolvasást tartott a pletykáról. Kiváló tetszésben részesült a koncert előkelő piéce, a kettős, melyet Dr. Vajay Imre és Ruprecht Alajos urak adtak elő. Meg-megújuló taps zugott fel énekük nyomában, úgy hogy a darabot meg kellett

ismételniök. Concert után a fiatalok táncozni kezdett. A multság igen sikerült s a sikerben Papp Lajosé az oroszlanrész.

Irodalom.

— **A komlóvirág.** Elbeszéli János bácsi. Mint első füzeté „a magyar nép könyvtára” című vállalatnak, úgy jelent meg e könyvecske s valóban méltán beválik vezérnek. Egy tanító családjának életét vázolja kedves elevevességgel, megható egyszerűséggel s keresztényi nemes érzellemmel. Őszintén reméljük, hogy a szülők és tanítók a legnagyobb örömmel karolják fel e könyvet, melynél kedvesebb olvasmányt alig adhatnának jó gyermekeiknek. Az egyházmegyei irodalmi kör kiadása. Kapható Szatmáron, a Pázmány-sajtóban, ára 20 kr.

— **Irodalmi jelentés.** Dosenbach István, J. t. atya jeles műve: „November hava” a tisztító helyen szenvedő lelkek emlékének szentelve, magyar fordításban kapható: dr. Lessenyey Ferencz, theol. tanárnál Szatmáron. A XVI. rétt 285 lapra terjedő munka ára bérmentesen szállítva 60 kr. Eddig mintegy 5000 példány fogyott el, ami igazolja a könyvecske becses voltát.

Szerkesztői üzenetek.

— **Budapest M.** A legközelebbi számban a kettős ünnep miatt az „utazás”-ban kissé pihenőt tartunk; de aztán ismét tovább ballagunk. Ugyis a legmeredekebb s legérdekesebb havashegyekre kell majd fölhatolnunk.

— **Rózsafalva. V. I.** Ha a zsák „mogoró” megjő te her-vonattal, az ára megy gyors-vonattal.

— **Szinyérváralja. L.** Egy után várjuk a kettőt és így a tovább következőt. Ehhez képest íteltetik meg az ékesszólás.

— **N.-Károly. Dr. Cz. G.** Köszönet. A legközelebbi szám élen jön.

— **É. Amerika. Ithaka. N. J.** Tóbiás anyaga kísérje nagy utjában; vezérelje a legjobb helyre s annak idejében hozza vissza szerencsésen. Kívér tapasztalatokkal úgy meglesz rakva, hogy a hajó recsegné fog alatta.

— **St. F. F.** A boldogság egy kis szenvedésbe is kerül, mint a tüzsikra, melyet kovából vernek ki. Különben az örömmel hamar jóllakik az ember.

— **Bécs. B-nn.** Egy nagy csomag köszönet megy — portómentesen.

— **P. E.** „Ne szólj szám nem fáj fejem”! Ezt szokás tartani ily kényes dologban rendesen.

— **Szakasz.** Intézkedtünk. A szívét, tüdőjét és máját kivettük, az aprólékos részét tisztelettel tudomásul vettük. Jól tettük?

Alulirotnál megtekinthető

és

kapható

1. Jézus szentszive szobra fából 1'35 m. magas ára 125 frt.

2. 2 térdeplő angyal szobor fából 70 cm. magas ára a kettőnek 90 frt.

Reizer János

könyv és papirkereskedése
Szatmáron.

A közeledő iskolaidény alkalmából van szerencsém széles iskolai körben elterjedt és általánosan ismert saját

ISKOLAKÖNYV KIADVÁNYAIMAT

bevezetés czéljából a t. tanító urak jóakaratu figyelmébe ajánlani, — u. m.:

Derharbe-Tóthfalussy Káté I. II. III. r. á —.50
Egy tanítónő, magyar nyelvtan —.10
Erdélyi, Szatmár megye földrajza —.30
Bodnár G., kis miniszter —.04

melyekből mutatványpéldányt kívánatra készséggel küldök. — Ez alkalommal szíves tudomásukra adom, hogy az összes hazai iskolákban használt

tankönyvek

valamint mindennemű iskolai **felszerelések és eszközök** dusan felszerelt raktáromban **jutányos áron** megszerezhetők. Előljáróságok és tanítók tisztelet-példányokban részesülnek és mindent bérmentve saját költségemen küldök. Különös figyelembe ajánlom a most megjelent, a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter által elrendelt „**Szatmármege**” iskolai nagy fali térképe.

Végül még a most 2 kötetben megjelent

„**ATHENAEUM KÉZI LEXICON**”-át

bekötve 16 frtért, 1 frtos havi részlet fizetésre ajánlom, melyre nézve szíves megrendelését várva, maradtam

Szatmár, 1893. július hó. 14—

kiváló tisztelettel

LÖVY MIKSA

könyv- és papirkereskedése.

A
COGNAC-IPAR
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CÉG
KORONA-COGNAC

gyárára és gyártmányaira vonatkozólag a következő igazolványt adta ki az

Országos m. kir. közp. vegykereskedési állomás.
(Földmívelési m. kir. ministerium.)

Sz. 1437. Az orsz. m. kir. chemiai intézet és köz-
1892.

ponti vegykereskedési állomás részéről hivatalosan igazoltatik, hogy a **Cognac-Ipar részvény társaság** cognacgyára a modern technikai és az egészségügyi követelményeknek megfelelőleg van berendezve s az ott gyártott készletből f. hó 21. napján hivatalosan vett (ötféle) cognacminták mindegyike kifogástalan jó minőségűnek találtatott. 1163/A.

Budapest, 1892. október hó 28.-án.

Az igazgató helyett:
Tóth s. k.

Főraktár Szatmáron: **Zommer Károlynál**; Kapható továbbá: **Győri József, Löbl Jakab, Morgenthal Mihály, Ruprecht József, Szentpétery Géza, Toldi István és Wallon Henrik fiánál.**

Idénytől visszamaradt szövetek leszállított árai mellett.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani

női és férfi divat üzletem,

a mely az őszi idényre már teljesen föl van szerelve finom és izléses **női és férfi ruha szövetekkel** és az ahhoz szükséges **bélések és diszkekkel.**

Bevezettem ez alkalommal üzletembe **női- és leányka felöltőket, gallérokat, esőköpenyt, női bundákat és muffokat** nagyválasztékban hoztam, a mely cikkek közül, miután azok divatüzletemben teljesen beleillenek, állandó raktárt fogok tartani.

Szerződöttem üzletem részére egy elsőrendű női- és férfi szabászt s műhelyemben a legjobb munka erők vannak alkalmazva, ennél fogva ma már **képes vagyok** úgy a női ruhák és felöltők, valamint a férfi ruhák elkészítésénél **a legmagasabb igényeknek is megfelelni.**

Női kelengyékhez szükséges kész **fehérneműk, vászon, abrosznemű, harisnyák, függönyök, ágytakarók, posztókendők és szőnyegek** a legjutányosabb szabott árai mellett nagyválasztékban kaphatók.

A midőn ezen nagy áldozatokkal berendezett női és férfi ruha vállalatomat megkezdtem, azon ezél lebegett előttem, hogy az igen t. nagyérdemű közönség ne legyen kénytelen ruha szükségleteit a fővárosból beszerezni s hogy ezen vállalatomat fejleszteni képes lehessen, becses pártfogásukat kérve, maradtam

tisztelettel

Lengyel Imre.

30—

MELOCCO TESTVEREK

múcement kőgyárosok, Budapesten, IV. Hatvani-u. 19.

Különlegességek: Járdák, csatornázások, burkolások, cementlapok stb. stb. készítése sűrített cementbetonból saját rendszerünk szerint.

Miután Szatmár sz. kir. város területén a gyalogjárókat készítjük, ajánljuk cégünket a

czementbeton

iparba vágó munkálatok foganatosítására.

Nevezetesen:

Mezőgazdasági ipartelepek, gyárak, továbbá templomok, iskolák, boltelhelyiségek, magtárak, folyosók, konyhák, fürdők, kapubejárók, istállók stb. burkolására.

Csatornák, vízmedenczék, peczegődrök, jászlak készítésére. Nedves pinczék s egyéb helyiségek, valamint falazatok szárazzá tételére.

Nedves helyiségek szárazzá tételére az aszfalt burkolat semmi képen sem felel meg; **bebizonyult**, hogy az aszfalt burkolat helyébe rövid idő múlva cementbeton burkolatot kellett alkalmazni. Erről bárki meggyőződést szerezhet magának — egyebek közt — a városi gazdasági majorépületben, vagy Heinrich Viktor ur házában.

Helyiségek tisztántartására sem alkalmas az aszfalt burkolat; szakférfi nem is ajánlhatná templomok, iskolák, folyosók, termek és hasonló helyiségeknek aszfalttal való kiburkolását.

A n. é. közönséget megkérjük megrendeléseit szakmánkba vágó munkálatokra, vagy közvetlenül **Budapest, IV. Hatvani-utca 19.**, vagy szatmári képviselőnk **Wallon Henrik fia** cégéhez átszármasztatni.

7—

Tisztelettel

MELOCCO TESTVÉREK.

Feltűnést keltő olcsó árai!

Nagy versenyeladás!

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint az első házaknál eszközölt nagyobb bevásárlásaink azon kedvező helyzetbe juttattak, hogy a legjobb minőségű áruinkat **minden versenyt kizáró olcsó árain** juttathatjuk igen tisztelt vevőink birtokába. — **A beállott őszi és téli idényre a bel- és külföldi férfi és női ruhaszövetekből nagy raktárt tartunk** s úgy férfi- mint női ruháknak a legizlésesebb, legdivatosabb elkészítetetését **felelőségünkre** a legjutányosabb árai mellett elvállaljuk. Dusan vagyunk felszerelve mindennemű férfi- és női legújabb divatezikkel, toilette szerekkel és ajándéknak kiválóan alkalmas tárgyakkal. — Szőnyegek, pokróczok, utazó plaidek; mindennemű vászon áruk; kezdett munkák és hozzávalók; ingek, ingmellek, gallér, kezelő, a **legújabb divatu nyakkendők**; kötött és szövött áruk Dr. Jaeger és Kneipp plébános systemái szerint; esőernyők, sétabotok és rövidáruk stb. stb. a **legnagyobb választékban mind bámulatos olcsó árain.** — **Nagyobb bevásárlásoknál megfelelő kedvezményt, készpénzfizetéseknel cásascontot adunk.** Postai megbízásokat azonnal és a legpontosabb kivitelben teljesítjük.

Megköszönve igen tisztelt üzletbarátainknak üzletünk iránt tanusított támogatását, nagybecsű pártfogásukat a jövőre is kérve, magunkat bizalmukba ajánlva vagyunk

tisztelettel

Tyuskay és Ringvald.

Meghatározott árai!

Pontos és szolid kiszolgálás!

Nagyobb bevásárlásoknál megfelelő kedvezmény!